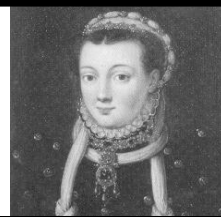

ASTRAEA

Een uitgave van de Stichting Vrouwengeschiedenis
van de Vroegmoderne Tijd

Jaargang 18, no.1, april 2008
ISSN 1 384-8550

Van de voorzitter

Eindelijk dan toch voorjaar; een nieuwe lente, een nieuw begin!

En ook weer een nieuwe Astraea, waarin deze keer geen verslag van een studiemiddag; dat heeft u al in het decembernummer kunnen lezen. Maar wel weer de aankondiging van een studiemiddag op 30 mei a.s. Een prachtig onderwerp met prachtige sprekers over migratie in de vroegmoderne tijd. Een zeventiende-eeuws fenomeen, maar nog steeds uiterst actueel in de huidige tijd. Op deze middag spreekt, in de Universiteit voor Humanistiek, postdoc Erika Kuijpers over migratie van vrouwen naar zeventiende-eeuws Amsterdam. Erika mocht met haar promotieonderzoek over dit onderwerp de Keetje Hodson Prijs van de J.C.Ruigrok Stichting uit Haarlem ontvangen. Daarnaast hebben we ook Kariin Sundsback bereid gevonden om over haar promotieonderzoek te vertellen. Zij is geboren in Noorwegen, woont al vele jaren in Nederland en studeert in Florence. Kariin toont ons de voorlopige resultaten van haar onderzoek naar de migratie van duizenden Noorse vrouwen naar Nederland die op zoek waren naar een beter leven.

Ik zou er bij alle SVVT-leden op willen aandringen om deze middag in de overvolle agenda's open te houden en in groten getale – met zussen, kennissen (oud) (studie)vriendinnen - naar het centraal gelegen Utrecht af te reizen.

Naar aanleiding van de enquête-resultaten hebben we in januari een brief gestuurd naar de verschillende universiteiten. Wij wilden graag weten welke SVVT-onderwerpen nu in onderzoek zijn bij de letteren-, geschiedenis- en kunstgeschiedenisfaculteiten. En welke docenten masterstudenten of promovendi hebben die onderzoek doen op een van de vele terreinen van vrouwen-geschiedenis. Ook wilden we weten of deze docenten bereid zouden zijn om de betreffende studenten en onderzoekers te stimuleren om hun bevindingen bij ons te presenteren. Er bestaat immers bij de SVVT de behoefte aan een verjonging van het ledenbestand met nieuwe, enthousiaste leden. We hopen dit te bewerkstelligen door vooral jonge (niet per se in jaren) onderzoekers te stimuleren om hun (voorlopige) onderzoeks-resultaten in een lezing vorm te geven op een van onze studiemiddagen.

Bijzonder teleurstellend zijn de reacties tot nu toe; slechts twee docenten lieten weten dat tot hun spijt hun onderzoek niet de vroegmoderne periode besloeg.

Hoe jammer ook, we laten ons niet uit het veld slaan.

Graag tot 30 mei in Utrecht!

Netty van Megen.

Financieel Jaarverslag 2006

Abonnees

Per 31 december 2007 hebben we 70 abonnees.

Daarvan hadden 32 per 31 december 2007 de contributie over 2006 voldaan en achterstallige contributie over voorgaande jaren.

Van 36 (!) mensen verwachten we nog abonnementsgeld.

We hebben 2 ruilabonnementsen, met Nederlands Genootschap Vrouwenstudies en met Historica. In vergelijking met 2006 is het aantal abonnees met 5 gedaald; echter, zoals uit bovenstaande blijkt zijn er zeer veel leden die na meerdere aanmaningen nog niet hun bedrag(en) voldaan hebben en blijken soms adressen zelfs niet meer te kloppen. Deze langdurig niet betalende of niet meer traceerbare zijn/worden uit ons bestand verwijderd. Dat levert in totaal al een ledenvermindering van 9 op.

Financieel jaaroverzicht 2006

Inkomsten

Abonnementen	€ 470,00
Donaties	€ 350,00
Studiemiddagen	€ 0,00
Diversen (rente)	€ 0,10
Jubileumbundel	€ 208,90
Saldo vorig jaar	€ 222,61

Totaal € 1251,61

Uitgaven

Porti	€ 73,78
Nieuwsbrief	€ 119,52
Uitnodigingen	€ 124,18
Bestuurskosten	€ 285,79
Studiemiddagen (3)	€ 272,00
Kantoor- benodigdheden	€ 111,39

Totaal € 986,66

Saldo giro op 31/12 € 260,98

(in dit bedrag zijn nog extra afschrijvingen uit december verwerkt zie afschrift 1, d.d. 06-01-2008).

Saldo spaarekening € 0,77

Totaal vermogen €261, 75

De controle door de kascommissie, Dini Helmers en Maia Stassen , heeft plaatsgevonden op 14 januari 2008. De commissie heeft de administratie goedgekeurd.

Agenda

Studiemiddag 30 mei 2008

Thema: Migratie van vrouwen in de vroegmoderne tijd

1^e spreker: Erika Kuijpers

Geesje in de grote stad: migratie van vrouwen naar zeventiende-eeuws Amsterdam

Vanaf de late zestiende eeuw tot en met de achttiende eeuw trok Amsterdam grote aantallen vrouwelijke migranten uit de rest van de Nederlanden, het Duitse Rijk en Scandinavië. Veel van die vrouwen waren jong en alleenstaand en vonden werk in de Amsterdamse dienstensector. Maar vrouwen migreerden ook in andere fasen van hun leven. De motieven om te migreren waren heel divers. Hoewel de meesten ongetwijfeld hun geboortegrond verlieten uit armoede of om enkele jaren te werken voor de hogere Hollandse lonen, konden ook andere omstandigheden hun besluit hebben beïnvloed. Gezinshereniging, ongewenste zwangerschappen, oorlogen en andere rampen, arbeids-ongeschiktheid of een strafblad dreven mensen naar de grote stad. Het migrantenbestaan was onzeker en zwaar maar Amsterdam bood ook velen werk, onderdak, sociale zorg, verpleging en veiligheid.

Early modern Amsterdam attracted large numbers of female immigrants. Their presence can be inferred from marriage registers and the city's substantial surplus of women. Knowledge of their exact numbers, of why they migrated, and of how they lived is, however, hard to come by. This article approaches their motives and perspectives through two case studies. The first concerns the migrating poor from Husum, a small town in northern Germany. The second probes the migration patterns and stories of the thousands of immigrant women convicted of prostitution as told before the Amsterdam courts. Female migration had many facets. Women migrated in all stages of their lives and for many reasons. Probably, most came looking for work, even if it was informal or illegal. Others were attracted by the relatively generous poor relief and free medical care Amsterdam offered, especially to pregnant women, a fact that seems to have been widely known.

Erika Kuijpers is postdoc aan het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis van de Universiteit Utrecht. Zij promoveerde in 2005 op een proefschrift getiteld '*Migrantenstad. Immigratie en sociale verhoudingen in 17e- eeuws Amsterdam*'. *Hiervoor ontving zij in 2007 de Keetje Hodshon Prijs van de J.C. Ruigrok Stichting, Haarlem.*

2^e spreker: Kariin Sundsback

Huisvrouw, dienstmeisje of hoer.

De migratie van Noorse vrouwen naar Nederland in de vroeg moderne periode.

In de vroegmoderne periode vertrokken duizenden Noorse vrouwen naar Nederland op zoek naar een beter leven. Voor de meeste van deze vrouwen was Amsterdam de eindbestemming, maar velen verbleven ook in Hoorn. Het is mogelijk om deze Noorse migrantenvrouwen in Nederland grofweg in drie groepen te verdelen: de getrouwde vrouwen, de werkende vrouwen en de criminele vrouwen. Naast deze drie groepen was er ook nog een derde groep waar minder over bekend is, namelijk de vrouwen die na een periode in Nederland te hebben verbleven, verder migreerden, terug naar Noorwegen of naar een ander land of zelfs naar een ander continent.

Kariin Sundsback is afkomstig uit Noorwegen maar leeft al vele jaren in Nederland. Zij is als promovenda verbonden op het moment aan de European University Florence en zal de voorlopige resultaten van haar onderzoek naar de migratie van Noorse vrouwen met ons delen.

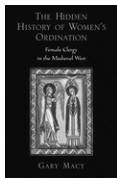
Locatie: Universiteit voor Humanistiek te Utrecht, lok. 1.26

Datum: 30 mei 2008

Aanvang: 14.00 uur

Literatuur

The Hidden History of Women's Ordination: Female Clergy in the Medieval West

Gary Macy
Oxford University Press, USA (2007)
ISBN-10: 0195189701
ISBN-13:
978-0195189704

The Roman Catholic leadership still refuses to ordain women officially or even to recognize that women are capable of ordination. But is the widely held assumption that women have always been excluded from such roles historically accurate? How might the current debate change if our view of the history of women's ordination were to change?

In *The Hidden History of Women's Ordination*, Gary Macy offers illuminating and surprising answers to these questions. Macy argues that for the first twelve hundred years of Christianity, women were in fact ordained into various roles in the church. He uncovers references to the ordination of the women in papal, episcopal and theological documents of the time, and the rites for these ordinations have survived. The insistence among scholars that women were not ordained, Macy shows, is based on a later definition of ordination, one that would have been unknown in the early Middle Ages.

In the early centuries of Christianity, ordination was understood as the process and the ceremony by which one moved to any new ministry in the community. In the early Middle Ages, women served in at least four central ministries: *episcopa* (woman bishop), *presbytera* (woman priest), deaconess and abbess. The ordinations of women continued until the Gregorian reforms of the eleventh and twelfth centuries radically altered the definition of ordination. These reforms not only removed women from the ordained ministry, but also attempted to eradicate any memory of women's ordination in the past.

With profound implications for how women are viewed in Christian history, and for current debates about the role of women in the church, *The Hidden History of Women's Ordination* offers new answers to an old question and overturns a long-held erroneous belief.

Liberty: The lives and times of six women in revolutionary France

Lucy Moore
Harper Perennial; Reprint edition (May, 2008)
ISBN-10: 0060825278 **ISBN-13:** 978-0060825270

"Woman is born free and lives equal to man in her rights," declared Olympe de Gouges in 1791. Throughout the French Revolution, women, inspired by a longing for liberty and equality, played a vital role in stoking the fervor and idealism of those years. In her compelling history of the Revolution, Lucy Moore paints a vivid portrait of six extraordinary women who risked everything for the chance to exercise their ambition and make their mark on history.

At the heart of Paris's intellectual movement, Germaine de Staël was a figure like no other. Passionate, fiercely intelligent and as consumed by love affairs as she was by politics, she helped write the 1791 Constitution at the salon in which she entertained the great thinkers of the age. At the other end of the social scale, her working-class counterparts patrolled the streets of Paris with pistols in their belts. Théroigne de Méricourt was an unhappy courtesan when she fell in love with revolutionary ideals. Denied a political role because of her sex, she nevertheless campaigned tirelessly until a mob beating left her broken in both mind and body. Later came the glittering *merveilleuses*, whose glamour, beauty and propensity for revealing outfits propelled them to the top of post-revolutionary society. Exuberant, decadent Thérésia Tallien reportedly helped engineer Robespierre's downfall. In so doing, she and her fellow "*sans-chemises*" ushered in a new world that combined sexual license with the amorality of the new Republic.

Subtle Subversions: Reading Golden Age Sonnets by Iberian Women

Gwyn Fox
Catholic University of America Press (July 2008)
ISBN-10: 0813215285
ISBN-13: 978-0813215280

Women across early modern Europe suffered repressive and restrictive patriarchal measures that denied them education and a voice. Nowhere was this more apparent than in Counter-Reformation Iberia. Yet there is increasing awareness of a wealth of cultural activity by women, produced in spite of long-cherished masculine notions of biological determinism, masculine control, and feminine shame. Women proved that given the opportunity and the education they were equal in reason and intelligence to their male counterparts.

Subtle Subversions is the first full-length, contextual, and analytical study of the sonnets of five seventeenth-century women in Spain and Portugal: Luisa de Carvajal y Mendoza, Catalina Clara Ramírez de Guzmán, Sor María de Santa Isabel, Leonor de la Cueva y Silva, and Sor Violante del Cielo. Using the sonnets as a basis for inquiry, Gwyn Fox adds significantly to scholarship on women's interpersonal relationships through nuanced and revealing analyses of family and friendship as seen through the sonnets. She deciphers issues of subjectivity,

inter-personal relationships, and power structures and engages with patronage as a major issue in women's writing.

As a difficult form of poetry requiring wit, artistry and education, sonnets provided the ideal framework to display intellectual skills and education, but they also allowed the women to create a subtext of criticism of contemporary systems of control. Although their criticisms had to be subtle, since these systems still offered them much in terms of social advancement and privilege, these women and their works revise our understanding of women's lives in Baroque Spain and Portugal.

English translations accompany the Spanish quotations through-out the book.

Websites

De SVVT

www.svvt.org

Het IIAV

www.iiav.nl

Het IISG

www.iisg.nl

De VVG

www.vrouwengeschiedenis.nl

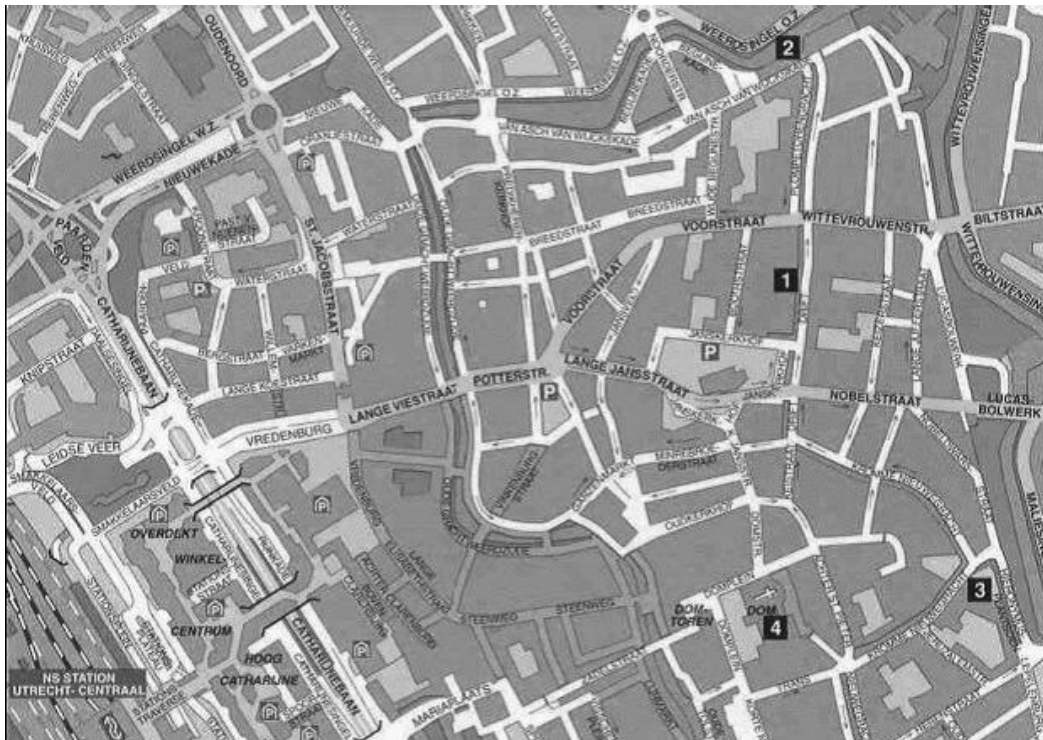
Studiemiddag 30 mei 2008

Tijd: 14.00 – 17.00 uur

Plaats: Drift 6 te Utrecht, Universiteit voor Humanistiek

Routebeschrijving:

Vanaf Centraal Station kunt u komen met stadsbus 2, 3, 4, 11, 8 of met streekbus 53 of 54. U stapt uit bij de halte Janskerkhof. Loop dan een klein stukje rechtdoor, over de brug en steek dan de straat over. U bent dan al op de Drift (met de gracht aan je linkerhand). Het hoofdgebouw van de UvH bevindt zich halverwege links.

Voorzitter (ad interim):

Netty van Megen
ajm.vanmegen@planet.nl

Secretaris:

Annemarie Hessing-Armbrust
Kostverloren 46
1251 TR LAREN NH
06 - 46 25 31 01
info@svvt.org

Penningmeester:

Marguerite Corporaal
m.c.m.corporaal@let.leidenuniv.nl

Postbankrekening 40 52 235
t.a.v. Stichting Vrouwengeschiedenis van de
Vroegmoderne Tijd
te Amersfoort

Lid:

Almut Sommer
almutsommer@hotmail.com

Edda Holm
eddaholm@hetnet.nl

www.svvt.org

